

Lausunto Tevaniemen tuulivoimaosayleiskaavan kaavaehdotuksesta

Rakennus- ja ympäristölautakunta 21.06.2022 § 6

Ikaalisten ympäristölautakunta pyytää lausuntoa Tevaniemen tuulivoimaosayleiskaavan kaavaluonnoksesta. Tevaniemen Tuuli Oy suunnittelee 9 voimalan hanketta Ikaalisten Tevaniemen alueelle. Voimaloiden yhteisteho on 72 MW. Tavoitteena on laatia MRL 77 a § mukainen oikeusvaikutteinen yleiskaava, jota voidaan käyttää yleiskaavan mukaisten tuulivoimaloiden rakennusluvan myöntämisen perusteena. Tevaniemen tuulivoimakaava-alueella on voimassa Pirkanmaan maakuntakaava 2040.

Osayleiskaava mahdollistaa 9 tuulivoimalan ja niihin liittyvien huoltoteiden ja keskijännitekaapeleiden (maakaapeli) rakentamisen. Kaavassa on esitetty voimaloiden enimmäiskorkeudeksi 280 metriä. Samaan aikaan osayleiskaavan luonnoksen kanssa hankkeesta vastaava on laatinut ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn (YVA) liittyvän selostuksen.

Kaava-alue sijaitsee noin 13 kilometriä Parkanon eteläpuolella. Etäisyys kaava-alueelta Parkanon kaupungin rajalle on noin 1,5 kilometriä. Vahojärven, Hankalammen ja Hankajärven pohjois- ja itärannoilla on asemakaavoitettuja alueita, joilla sijaitsee mm. vapaa-ajanasuntoja. Etäisyys lähimmälle näistä asemakaavoitetuista alueista on noin 5 kilometriä hankealueelta.

Kaavaselostuksen mukaan ”Tuulivoimalat näkyvät selvästi Vahojärven, Hankalammen ja Hankajärven järvien ja peltoaukean takaa noin 7–9-kilometrin etäisyydeltä. Voimalat ovat näistä kohdista selkeästi havaittavissa ja vaikutus järvien takana sijaitsevilla lomarakennusalueilla on kohtalainen.” Näin ollen olisi tarpeellista arvioida maisemavaikutukset tarkemmin esimerkiksi tekemällä havainnekuvan myös tältä alueelta.

Maakunnallisesti arvokas Alaskylän kulttuurimaisema-alue sijaitsee kaava-alueen lähialueella (etäisyys 0–5 km).

Kaavaselostuksen luvussa 4.11, kuvassa 4.24 on esitetty Suojeluverkoston kohteet kaava-alueen lähialueilla. Tästä kartasta puuttuu hankealueen koillispuolella n. 2,5 kilometrin etäisyydellä sijaitseva, maakuntakaavassa suojelualueeksi merkitty Teerineva. Tätä suojelualuetta ei myöskään mainita luvun 4.11. sanallisessa arvioissa. Teerinevan luonnonsuojelualue on kaava-aluetta lähinnä sijaitseva ja se tulee huomioida vaikutuksia arvioitaessa. Tällä hetkellä Teerinevaa ei mainita lainkaan selvitysten yhteydessä, vaikka se sijaitsee kaavoitettavan alueen lähivaikutusalueella.

Liiteaineistona oli kaavanlaatijan vastineet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta annettuihin lausuntoihin ja mielipiteisiin. Näistä vastineista puuttui Parkanon rakennus- ja ympäristölautakunnan lausunto, joka on annettu lautakunnan kokouksessa 01.02.2022 § 7 ja toimitettu Ikaalisten kaupungille 02.02.2022.

Valmistelijat:

rakennustarkastaja Raisa Karinsalo-Manninen puh. 044 7865 651
uusiutuvan energian asiantuntija Kirsi Nieminen puh. 040 5236 927

Esittelijä	Rakennustarkastaja Raisa Karinsalo-Manninen
Päätösehdotus	Parkanon rakennus- ja ympäristölautakunta hyväksyy Tevaniemen tuulivoimahankkeen osayleiskaavan kaavaluonnoksen esitetystä muodosta, mutta pyytää huomioimaan ja päivittämään kaavaluonnoksen liitteineen yllä mainituin osin.
Päätös	Hyväksyttiin yksimielisesti.

Rakennus- ja ympäristölautakunta 16.05.2023 § 46
105/00.04.03/2022

Ikaalisten kaupunki pyytää lausuntoa Tevaniemen tuulivoimahankkeen osayleiskaava ehdotuksesta.

Tevaniemen tuuli Oy suunnittelee 9 tuulivoiman hanketta Ikaalisten Tevaniemen alueelle. Tavoitteena on laatia oikeusvaikutteinen osayleiskaava, jota voidaan käyttää yleiskaavan mukaisten tuulivoimaloiden rakennusluvan myöntäminen perusteena. Parkanon rakennus- ja ympäristölautakunta on antanut lausunnon osayleiskaavaluonnoksesta ja huomauttanut muutamista kohdista kaava-aineistossa. Hankkeeseen ryhtyvä on päivittänyt kaava-aineistoon puuttuvan suojelualueen (Teerineva) sekä maisemallisesti arvokkaan Alaskylän kulttuurimaisema-alueen.

Kaavaehdotuksessa mainitaan, että sähkösiirtoreitti tarkentuu jatkosuunnittelussa. Kaava on ehdotusvaiheessa, jolloin olisi odotettua, että sähkösiirtoreitti olisi jo tarkentunut, lukuunottamatta pieniä maastollisista olosuhteista johtuvia seikkoja. Toteutuuko osallisten riittävä kuuleminen ja vaikuttamisen mahdollisuus, mikäli sähkösiirtoreitin paikkaa vielä kaavoituksen jälkeen muutetaan? Tuulivoimaloiden sijoittelu tarkentuu myös vasta rakennuslupavaiheessa. Vaikuttamisen todellinen toteutuminen tulee arvioida kriittisesti näissä tilanteissa.

Näkyvyysanalyysin tulokset (kuva 3), kuva/aineisto on heikkolaatuinen. Kuvasta on vaikea saada selvää, mihin tuulivoimalat näkyvät.

Kaava-alueen länsipuolella pohjavesialueella sijaitsevan Leppäsjärventien pystygeometriaa on todennäköisesti parannettava pitkiä erikoiskuljetuksia varten. Tien parantamisessa maanpintaa leikataan. Leikkaukset eivät ulotu pohjaveden pinnan tasolle eikä niillä ole merkittäviä haitallisia vaikutuksia pohjavesiin tai vedenottamoihin. Pohjavesialueella tehtävät toimenpiteet ja alueella liikkuminen työkoneilla lisäävät pohjaveden pilaantumisriskiä (konerikot ym). Asia tulee huomioida ja suhtautua siihen riittävällä varovaisuudella. Pohjaveden puhdistamiseksi on erilaisia menetelmiä, mutta ne ovat työläitä ja kalliita.

Varjovälkeen vaikutukset
Puuston suojaava vaikutus on huomioitu häiritsevän välkkeen ehkäisyssä. Puuston hakkuut ovat lisääntyneet, jolloin puuston suojaava vaikutus voi hävitä suoritetun hakkuun seurauksena. Onko asia huomioitu voimaloiden sijoittamisessa tai muuten varjovälkeen ehkäisevinä toimenpiteinä?

Oheisaineistona:
Kaavakartta
Kaavaselostus
Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Vastineet Oas:sista annettuihin lausuntoihin ja mielipiteisiin
Yhteenveto ja vastineet kaavaluonnoksen lausuntoihin ja mielipiteisiin
Meluselvitys
Välkeselvitys
Havainnekuvat
Lausuntopyyntö

Valmistelija:
rakennustarkastaja Raisa Karinsalo-Manninen p. 044 7865 651

Esittelijä

Rakennustarkastaja Raisa Karinsalo-Manninen

Päätösehdotus

Parkanon rakennus- ja ympäristölautakunta suhtautuu uusiutuvaan energiaan myönteisesti, mutta osittain tunnistaa myös tuulivoimalahankkeiden markkinoiden kuumentumisen, jolloin erityisesti jokaisen tahon oikeusturvan toteutumiseksi selvitykset tulee tehdä huolellisesti ja jo kaavoitusvaiheessa riittävän tarkasti, jolloin jokaisella taholla on todellinen vaikutusmahdollisuus asiaan.

Käsittely

Keskustelun kuluessa tuli esiin asioita, jotka tulee myös huomioida kaavoituksessa.

Kaavaselostuksen (s 68) mukaan tuulivoimaloiden merkittävimmät ympäristövaikutukset liittyvät:

- 1) maisemaan: 20–30 km etäisyydellä voimalat voivat vielä erottua maisemassa
- 2) meluun: vaikutukset enintään n 2 km päähän tuulivoimapuistosta ja
- 3) pyörivän roottorin aiheuttamaan varjon vilkkumiseen (välke): vaikutukset enintään n 2 km päähän tuulivoimapuistosta.

Kaavaselostuksen sivulla 18 todetaan, että ”lähimmät loma- ja asuinrakennukset sijaitsevat noin 1,5 kilometrin etäisyydellä lähimmistä voimalapaikoista ja alle kahden kilometrin etäisyydellä kaava-alueen rajasta sijaitsee 18 loma-asuntoa ja 28 vakituista asuntoa. Tuulivoimaloiden etäisyydestä asuinrakennuksiin ei ole säädetty laissa, mutta tuulienergiayhtiöt itse myöntävät voimaloilla olevan haitallisia ympäristövaikutuksia ainakin kahden kilometrin etäisyydelle.

Tevaniemen tuuliteollisuusalueen kohdalla riittävän etäisyyden merkitys korostuu, koska osayleiskaava mahdollistaisi enintään 280 metrin korkeisten tuulivoimaloiden rakentamisen. Koska tämän kokoluokan voimaloiden ympäristövaikutuksista ei ole vielä kokemusta, varovaisuusperiaatteen mukaan vähimmäisetäisyys voisi olla suurempikin (3-4 km), kuten Ilmajoen ja Evijärven kunnissa on päätetty. Myös kaavaselostuksessa myönnetään, että vaikutuksia ihmisten elinoloihin ja viihtyisyyteen hankkeella voi olla 5 kilometrin etäisyydelle.

Ympäristövaikutusten minimoimiseksi tuulivoimaloiden rakennusluvituksessa pitäisi ottaa huomioon seuraavat asiat:

1. Voimalat on varustettava välkkeenhallintajärjestelmällä, jolla voimalat voidaan pysäyttää.
2. Välkkeenhallintajärjestelmän optimioinnissa pitää asukkaiden etu olla etusijalla, ei energiayhtiön mahdolliset tuotantohäviöt.
3. Voimaloissa ja sähköasemissa ei saa käyttää eristeenä rikkiheksafluoridia.

4. Voimaloiden tornien rakenteen on oltava sellainen, että se minimoi lapojen pyörimisestä syntyvän tornin ja perustusten värinän.
5. Voimalatornien alaosat on maalattava tummiksi Luken suosituksen mukaisesti.

Välkevaikutuksen arvioinnin pitäisi aina perustua teoreettisen maksimitilanteen mallinnuksen tuloksiin. Tuulivoimaloiden tekninen käyttöikä on noin 30 vuotta, mutta ei voida olettaa, että puuston suojaava vaikutus häiritsevän välkkeen ehkäisyssä pysyisi samana ja kestäisi yhtä pitkään. Puusto voi hävitä paitsi hakkuiden myös myrskytuhojen ja kesien lämpimyyden edesauttamien kirjanpainajatuhojen vuoksi.

Tevaniemen tuulivoimahankkeen kaavaluonnoksesta annettiin 18 lausuntoa, ja 26 jätetyssä mielipiteessä yhteensä 243 henkilöä ilmaisi hanketta vastustavan kantansa. Mielipiteistä käy ilmi, että tuulivoima-asiaan oli perehdytty huolella ja monipuolisesti. Eräissä mielipiteissä ehdotetaan, että hankkeen vaikutusalueella sijaitsevien kiinteistöjen kiinteistövero tulisi alentaa tuulivoimatuotannon aiheuttamien ympäristöhaittojen sietämisvelvollisuuden kompensaatina.

Päätös

Hyväksyttiin yksimielisesti, lisättynä käsittelyssä esille tulleet asiat.